

1821 - 2001 – Simpozionul închinat Revoluției Române din 1821 și conducătorului ei, eroul martir Tudor Vladimirescu

Simpozionul s-a desfășurat în perioada 30-31 martie 2001, în sala Universității Creștine „Dimitrie Cantemir” – Facultatea de Istorie, având ca moderator și inițiator al acestuia pe conf. univ. dr. G. D. Iscu.

Manifestarea a fost organizată sub patronajul Universității București, Facultatea de Litere-Colegiul Național, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne și Fundației Culturale „Onisifor și Octavian Ghibu”.

Cuvântul de deschidere a simpozionului a fost rostit de prorectorul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, prof. univ. dr. Mircea Coșea, care a evidențiat rolul personalităților în marile evenimente ale istoriei României. Mesajul Ministerului Apărării Naționale a fost adus de prof. univ. dr. Ioan Mircea Pașcu, care a vorbit despre contextul internațional complicat în care s-a desfășurat Revoluția de la 1821 și rezultatele acesteia. În încheiere, a subliniat necesitatea ca România de azi să adâncească modernizarea societății, prin accelerarea reformelor care să ducă la integrarea României în structurile euro-atlantice, în vederea întăririi sistemului democratic.

Comunicările științifice au fost susținute de prof. univ. dr. Corneliu Mihail Lungu, Director al Arhivelor Naționale, care a prezentat tema *Contextul european în care s-a desfășurat Revoluția Română din 1821*, pe baza unor surse externe de arhivă: note și rapoarte diplomatice care au evidențiat specificitatea Revoluției Române din 1821 și personalitatea conducătorului acesteia, ceea ce au făcut-o distinctă față de mișcarea lui Alexandru Ipsilanti.

Prof. univ. dr. Panait I. Panait, de la Facultatea de Istorie a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, a vorbit despre *Bucureștii în vremea Revoluției din 1821*, subliniind faptul că dintre localitățile care au fost implicate direct în desfășurarea Revoluției din 1821, orașul București a avut un rol aparte prin calitatea sa de capitală, mare centru urban din sud-estul european, care avea o concentrare demografică și un potențial revoluționar în plină efervescență.

Prof. univ. dr. Mircea Anghelescu, Facultatea de Litere a Universității București, a susținut tema *Tudor Vladimirescu în literatura română*. Făcând o trecere în revistă a scriitorilor români care au evocat figura lui Tudor Vladimirescu și subliniind că proza și poezia și-au dat mâna în evocarea personalităților istorice, Domnia sa își încheie lucrarea arătând că Nicolae Iorga a fost cel care a pecețuit metamorfoza literară începută cu aproape un veac în urmă, care a făcut dintr-un conducător politic ieșit din împrejurări istorice, și nu din șirul dinastic, un mit, un simbol al unui principiu moral.

Conf. univ. dr. Adina Berciu-Drăghicescu, directorul Colegiului Național al Facultății de Litere a Universității București, în comunicarea *Revoluția Română din 1821 în presa italiană a timpului*, subliniază faptul că informațiile din presa vremii completează și clarifică unele evenimente majore din istoria noastră. Își exemplifică aserțiunea cu ziarele italiene „Giornale del Regno delle due Sicilie”, „Gazetta Piemontese” din Torino, „Gazetta de Genova” și „L'Osservatore Triestino”, care au publicat relatări numeroase despre Revoluția

lui Tudor Vladimirescu, acesta fiind considerat simbolul unei remarcabile biruințe românești.

Din partea „Fundăției culturale Onisifor și Octavian Ghibu”, prof. Lidia Brâncănu a susținut comunicarea *Demersurile lui Onisifor Ghibu pentru o nouă denumire a momentului aniversat: „Revoluția lui Tudor Vladimirescu și Gheorghe Lazăr”*. Studiind rolul jucat de dascălul transilvănean în Revoluția lui Tudor Vladimirescu, Onisifor Ghibu îl vede pe Gh. Lazăr ca pe un „prooroc al conștiinței naționale, al avântului revoluționar, un dascăl și un luptător conștient și dărz pentru marile valori omenești”. Gh. Lazăr a contribuit la îndreptarea ideologică a Revoluției în direcția pro-română în lungile discuții pe care le-a purtat cu Tudor, mai ales când acesta l-a chemat la Cotroceni, pentru a-i învăța pe panduri cum să folosească tunul. Pentru precizia și mulțimea cunoștințelor tehnice de care dispunea, pandurii i-au spus „neamțul”. Invocându-l pe Petrarca Poenaru, fost elev al lui Gh. Lazăr și secretarul lui Tudor, Onisifor Ghibu conchide că: „Tudor Vladimirescu a fost executorul de saimă al ideilor produse de școala lui Gh. Lazăr și împreună au contribuit la opera regenerării românilor”. „Unul îi scoate pe români din amorțea spirituală și-i luminează, celălalt îi împinge în viața politicii naționale”.

Doamna Olivia Strachină a prezentat steagul „Adunării Norodului” în execuția talentatei arhitecte Doina Strachină. Aceasta a evidențiat faptul că steagul lui Tudor a fost zugrăvit în București, de un călugăr de la Mănăstirea Antim, anume David, care învățase pictura în Rusia, presupunând că îl avusese ca profesor pe Rubliov. Doamna Olivia Strachină a insistat asupra importanței facsimilării documentelor originale, pentru conservarea acestora pentru generațiile viitoare.

Muzeograful Adrian Majuru, de la Muzeul Municipiului București, a susținut comunicarea *Un segment de viață bucureștenă la început de sec. XIX – arnăuții*. Autorul a precizat că acest demers îl face din dorința de a aborda, din interior, existența celor două corpusuri social-economice și politico-militare, în care etnicitatea albaneză și-a impregnat specificul său de civilizație și cultură. Anii 1820-1821 au fost punctul culminant al funcției arnăuțești și singurul moment din istoria românească în care trupele regulate albaneze au realizat, direct și deliberat, istorie.

Lectorul univ. dr. Aurel David a prezentat tema *Tudor Vladimirescu – victimă a complotului eterist*, arătând că premisele Revoluției au fost generate de antiteza dintre cele două mișcări. Analizând modalitățile de diversiune politică pentru compromiterea lui Tudor, competiția pentru ocuparea Bucureștiului, urzirea complotului, divizarea oastei și uciderea mișlească a lui Tudor, autorul arată care au fost consecințele complotului eterist și indică numele ucigașilor conducătorului Revoluției de la 1821.

Au urmat comunicările asistentei Rita Barbu, *Tudor Vladimirescu – portret în epocă*, și a asistentului Dan Cernescu, *Naum Râmniceanu despre situația premergătoare Revoluției din 1821*.

În încheierea lucrărilor, a fost audiat cântecul pandurilor lui Tudor Vladimirescu, *Mugur, Mugurel*.

Standul de carte, deschis cu acest prilej, a prezentat, printre alte lucrări, volumul conf. univ. dr. G. D. Iscu, *Revoluția românilor din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu* (ed. a III-a revăzută), o lucrare de referință în bibliografia studierii acestui eveniment.

Manifestările omagiale au continuat în ziua de 31 martie 2001, cu slujba de pomenire a croului martir Tudor Vladimirescu de la Biserica Doamna Bălașa, urmată de un ceremonial emoționant militar, desfășurat în piața de la Academia de Înalte Studii Militare din București.

Sponsorul acestor manifestări a fost domnul director Nicolae Dusu, de la S.C. Celco S.A. Constanța.

LIDIA BRÂNCEANU

Sesiunea de comunicări științifice „Arhivele Naționale – arc peste timp. 1831-1951-2001”

Sub egida Arhivelor Naționale ale României, Direcției Județene Bacău a Arhivelor Naționale și a Asociației Generale a Arhiviștilor din România, în zilele de 24-26 mai 2001, în frumoasa stațiune Slănic-Moldova, s-au desfășurat lucrările sesiunii de comunicări științifice prin care au fost marcate două aniversări pentru instituția noastră: 170 de ani de la înființarea Arhivelor Statului din București și 50 de ani de când au fost puse bazele a 18 unități ale Arhivelor Statului, regionale, printre care și cea de la Bacău. La manifestare, înscrisă în ciclul de acțiuni „Zilele Arhivelor”, au participat actuali și foști directori și arhiviști, din aparatul central și din județe, cadre didactice și studenți de la Facultatea de Arhivistică, șefii instituțiilor administrative județene și locale și ai unităților de cultură din județ.

Frontul arhivistic românesc a fost onorat de prezența la sesiunea de comunicări a prof.univ.dr. Ioan Scurtu, consilier al președintelui României, fost director al Arhivelor Naționale, care a dat citire *Mesajului de salut* al președintelui României, Ion Iliescu, adresat arhiviștilor români.

„Apreciind activitatea desfășurată în timpul celor 170 de ani de existență, credem că, în noile condiții create după Revoluția din Decembrie 1989, Arhivele Naționale trebuie să manifeste o preocupare sporită pentru păstrarea corespunzătoare a documentelor de către toți creatorii de arhivă, să se implice mai profund în viața cultural-științifică a țării, să contribuie la mai buna cunoaștere a trecutului nostru istoric, să rezolve cu mai multă operativitate solicitările cetățenilor”, se spune în *Mesaj*.

Cuvinte măgulitoare la adresa muncii arhiviștilor au adresat: general de brigadă dr. Pavel Abraham, secretar de stat în Ministerul de Interne, ing.ec.dr. Neculai Lupu, președinte al Consiliului Județean Bacău, Mihai-Mircea Ionel, primar al orașului Slănic-Moldova, ing.dr. Petre Săbădeanu, președintele Societății de Istorie și Retrologie Agrară din România, prof. Lăcrămioara Marin, director al Muzeului Județean de Istorie „Iulian Antonescu”, Bacău, prof. Ghiorghe Iorga, inspector general al Inspectoratului Școlar Bacău, general (r) Nicolae Dinu, director general al Arhivelor Statului în perioada 1961-1966. În continuare, prof.dr. Costin Feneșan, director general al Arhivelor Naționale, a înmănat mesaje de felicitare direcțiilor județene aniversate și a conferit diplome de onoare și de merit unora dintre truditarii arhivelor, cu prilejul celor două aniversări.

Un număr de șase comunicări au fost susținute în ședința plenară: *Primele atestări documentare privind apele minerale de la Slănic* (Adrian Pricop - Iași); *Contribuția Arhivelor clujene la dezvoltarea rețelei Arhivelor Naționale din Transilvania* (dr. Ioan Drăgan - D.J.A.N.Cluj); *O pagină de istorie economică. Transhumanța transilvăneană la curbura Carpaților* (Constanța Tănase, Alexandru Gaiță - D.J.A.N.Buzău); *Instrumentele de evidență a fondurilor și colecțiilor din depozitele proprii între un management eficient al*

Arhivelor și folosirea documentelor în scopuri științifice, precum și constituirea fondului de asigurare (Ioan Mureșan - D.J.A.N.Bistrița); *Tradiție și perspective în activitatea editorială a Arhivelor Naționale* (Ioana-Alexandra Negreanu - A.N.București); *Pagina web – mijloc de comunicare arhivistică* (Victor Bostan - D.J.A.N.Bacău).

Sesiunea de comunicări de la Slănic-Moldova a reprezentat un moment de bilanț al activității instituției aniversate, dar și de prefigurare a unor noi modalități de abordare a muncii arhivistice.

„Stă bine acestei sesiuni naționale de două ori jubiliare să evoce înfăptuirile înaintașilor noștri arhiviști din cel puțin două motive. Întâiul, din respect pentru efortul și dăruirea lor în a făuri o instituție și o profesiune, pe care le avem astăzi și care au însemnat întotdeauna în țara noastră o anumită marginalizare și mult sacrificiu individual. Ceea ce avem de la ei vine, ceea ce suntem e datorită lor. Al doilea este din nevoia imperioasă de a recurge la exemplul lor într-un moment crucial, cum este cel de astăzi, în care suntem chemați să pregătim Arhivele românești pentru reintegrare în lumea civilizată, la exigențele mileniului al treilea”. (Din comunicarea dr. Ioan Drăgan, directorul D.J.A.N.Cluj).

Lucrările sesiunii de comunicări s-au desfășurat pe patru secțiuni: *Arhivistică, Istorie, Istoria instituțiilor, Cultură, religie, personalități*.

Prevederile Decretului Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R. din 27 ianuarie 1951 și Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 472 din 16 iunie 1951, privind atribuțiile și normele de funcționare ale Direcțiilor Arhivelor Statului, au reprezentat cadrul juridic pe baza căruia Ministerul Afacerilor Interne a emis Decizia nr. 278 din 5 iunie 1951, pentru crearea serviciilor regionale ale Arhivelor Statului în capitala fiecărei regiuni, iar prin Decizia nr. 313 din 16 iulie 1951, s-a înființat câte un depozit al Arhivelor Statului în fiecare oraș fostă capitală de județ. Un grupaj de lucrări a evocat momentul înființării unor unități ale Arhivelor Statului, în anul 1951. Menționăm câteva titluri de comunicări: *Direcția Județeană Bacău a Arhivelor Naționale – 50 de ani de activitate* (Vilică Munteanu - D.J.A.N.Bacău); *Direcția Județeană Vrancea a Arhivelor Naționale la 50 de ani de la înființare. Studiu monografic* (Alexandru Temciuc - D.J.A.N.Vrancea); *Direcția Județeană Călărași a Arhivelor Naționale la a 50-a aniversare* (Nicolae Ținpan - D.J.A.N.Călărași); *Arhivele sălăjene. Scurt istoric* (Doru E.Goron - D.J.A.N.Sălaj); *Direcția Județeană Caraș-Severin a Arhivelor Naționale. 50 de ani de activitate* (Constantin Brătescu - D.J.A.N.Caraș-Severin); *50 de ani de la înființarea Arhivelor Naționale, Direcția Județeană Prahova* (Mihai Rachieru - D.J.A.N.Prahova); *Direcția Județeană Galați a Arhivelor Naționale. 50 de ani de existență* (Mariana Bujoreanu - D.J.A.N.Galați); *Direcția Județeană Arad a Arhivelor Naționale la a 50-a aniversare* (Mircea Timbus, Ștefan Marinescu - D.J.A.N.Arad); *Direcția Județeană Botoșani a Arhivelor Naționale. 50 de ani de la înființare* (Ștefan Cervatiuc - D.J.A.N.Botoșani).

Articolele Legii Arhivelor Naționale, nr. 16, din 9 aprilie 1996, au suscitât și mai suscită încă nu numai un viu interes între arhiviști ci și o dispută de opinii pe margine unora dintre prevederi. În acest sens, două comunicări au venit cu propuneri de reformulări: *Considerații privind definirea Fondului Arhivistic Național* (Alexandru Duță - D.J.A.N.Galați); *Legea Arhivelor Naționale, de la cerință la realitate* (Costică-Ioan Gârneață - D.J.A.N.Iași).

Deși nu ne așteptăm în viitorul apropiat la înlocuirea hârtiei ca material necesar pentru înmagazinarea informațiilor, totuși în activitatea arhivistică a devenit tot mai familiar calculatorul, metodele tradiționale nefiind înlocuite, ci, mai degrabă completate de opțiunea digitală. Tema a fost abordată în două comunicări: *Instrumentele de evidență*

a fondurilor și colecțiilor din depozitele proprii între un management eficient al Arhivelor și folosirea documentelor în scopuri științifice, precum și constituirea fondului de asigurare (Ioan Mureșan - D.J.A.N. Bistrița-Năsăud) și *Tendențe în informatica arhivistică* (Petre Obodariu - D.J.A.N. Vrancea).

Asupra unor activități specifice s-au oprit alți arhiviști, prin comunicările lor: *Managementul activității de îndrumare și control. Strategia asistenței de specialitate la creatorii și deținătorii de documente* (Alexandru Vlădăreanu - D.J.A.N. Ialomița); *Arhivele din administrația de stat a județului Mehedinți în lumina acțiunilor de îndrumare și control din ultimul deceniu* (Tudor Rățoi - D.J.A.N. Mehedinți); *Experiențe și perspective în activitatea de rezolvare a cererilor* (Elisabeta Marin - D.J.A.N. Brașov).

Informațiile, deosebit de valoroase pentru istoria noastră națională, cuprinse în documentele de arhivă au stat la baza unui mare număr de comunicări, rod al activității de cercetare depuse de arhiviști, susținute în cadrul secțiunilor de *Istorie și Cultură, religie, personalități*.

Emoționantă și festivă, fără a cădea în festivism, manifestarea dedicată aniversării a 170 de ani de la crearea Arhivelor Statului și a 50 de ani de existență a unor servicii regionale ale instituției noastre a dovedit, încă o dată, seriozitatea și pasiune arhiviștilor români, care au ostenit, de-a lungul deceniilor, să mențină vie dorința înaintașilor, aceea de a face din instituția Arhivelor „sanctuarul drepturilor compatrioților” (Gheorghe Asachi) sau „o avere publică ... carele slujește de temei legiuirilor și istoriei țării” (Vasile Alecsandri).

Comunicările prezentate la sesiunea de la Slănic-Moldova, în zilele de 24-25 mai 2001, au văzut lumina tiparului, fiind reunite în două volume, publicate în Editura Ministerului de Interne.

MARIA IGNAT

480 de ani – Scrisoarea lui Neacșul din Câmpulung către Hans Benkner din Brașov

Cu ocazia împlinirii a 480 de ani de la data emiterii Scrisorii lui Neacșul din Câmpulung, Direcția Județeană Brașov a Arhivelor Naționale a organizat o suită de manifestări care au cuprins o sesiune de comunicări sub genericul „480 de ani – Scrisoarea lui Neacșul din Câmpulung către Hans Benkner, judele primar al orașului Brașov, în contextul epocii” și expoziția temporară cu tema „Secolul al XVI-lea în documente aflate în Arhivele Naționale Brașov”.

Scrisoarea lui Neacșul din Câmpulung către Hans Benkner, judele primar al orașului Brașov, este cel mai vechi text scris în limba română, care s-a păstrat până în prezent în țara noastră. Scrisoarea este un important document istoric, izvor de informații privind evenimentele epocii și o mărturie a luptei comune a Țării Românești și Transilvaniei împotriva pericolului otoman. Ea nu este datată, dar marele istoric Nicolae Iorga constată, în anul 1900, că documentul se referă la campania sultanului Suleiman Magnificul (1520-1566) pentru cucerirea Belgradului, 1521 (Iorga - Hurmuzache, *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. XI, București, 1900, p. 843, nota 1).

Din jurnalul de campanie al sultanului Suleiman se știe că acesta a plecat din Sofia la 22 iunie 1521 în vederea cuceririi Belgradului. Pe baza acestor însemnări, cercetătorul a putut stabili ziua de 29 sau 30 iunie 1521 ca fiind data de expediere a scrisorii de către Neacșul

din Câmpulung. (C. Matci, *Sur la date de la lettre de Neacșu de Câmpulung, 1521*, în „Revue des études sud-est européennes”, VI, nr. 3/1968, p. 525-528).

Mahamat Beg menționat în scrisoare a fost Mehmet Mihaloglu Beg, pașă turc din Nicopole, care urma ca în campania din 1521 să treacă prin Țara Românească și Transilvania spre Ungaria. Sultanul s-a deplasat la sud de Dunăre și a cucerit cetatea Belgrad la 29 august 1521. (Dr. Eugen Csuday, *Die Geschichte der Ungarn*, I, f. 1, 1900, p. 495).

În contextul politic și militar, Neagoe Basarab, domnul Țării Românești, temându-se de o eventuală invazie otomană încheie, în anul 1517, martie 17, un tratat de alianță cu Ungaria și îndeosebi cu Brașovul și Țara Bârsei, prin care se angajează să-i apere pe brașoveni. (Constantin C. Giurescu, *Istoria Românilor*, vol. II, București, 1976, p. 229; Grigore Tocilescu, *534 documente istorice slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul. 1346-1603*, București, 1931, nr. 271, p. 261-264).

Tot în anul 1521, în Socotelile vilicului din Brașov și în alte documente din colecția Stenner – seria slavă, se consemnează găzduirea a patru curieri ai lui Neagoe Basarab, precum și plata unei iscoade din Brașov, trimisă în Țara Românească („Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt”, I, p. 329-334). De asemenea, în luna iunie, neconsemnându-se în mod expres primirea scrisorii, sporesc informațiile referitoare la măsuri de pază în munți, la trimiterea de iscoade etc. („Quellen”, I, p. 337-345).

Neacșul din Câmpulung era un cunoscut al Brașovului, registrele de vamă din 1503-1534 menționându-l deseori în paginile sale. El figurează printre marii negustori. Originar din Târgoviște, cetatea de Scaun a Țării Românești, negustorul Neacșul venea la Brașov cu mărfuri scumpe, cum sunt covoarele orientale, stoffe fine, mătăsuri, condimente, mirodenii („Quellen”, vol. I, p. 7, 9, 15, 21, 24, 38, 59).

Din documentele epocii reiese că Neacșul, în legăturile sale cu orașul Brașov, nu s-a limitat doar la relațiile comerciale. Redactând cunoscuta scrisoare către Johann Benkner, Neacșul a fost conștient de interesele majore comune cu destinatarul.

În afară de faptul că Scrisoarea ne prezintă un aspect din lupta comună antiotomană, aceasta ne oferă și un model de cursivitate a limbii române, dovedindu-ne că ea era folosită curent în corespondența particulară.

În anul 1894, arhivarul Fr. Stenner, în activitatea de ordonare și cea de constituire a colecției ce-i poartă numele (Fond Primăria Brașov – colecția Stenner – seria slavă) a constatat că documentul este scris în limba română. Conștient de valoarea acestuia, l-a prezentat istoricilor Ioan Bogdan și Grigore Tocilescu, care au publicat-o ulterior. Pentru merite deosebite în domeniul istoriei, arhivarului orașului Fr. Stenner (1851-1924) i s-a conferit Ordinul „Coroana României”.

În perioada Primului Război Mondial, parte din documentele arhivei brașovene au fost evacuate întâi la București, apoi la Moscova. Printre acestea se afla și Scrisoarea lui Neacșul.

În urma revenirii Tezaurului documentar brașovean – scrisoarea și-a regăsit locul în sediul actual al Direcției Județene Brașov a Arhivelor Naționale – fostul bastion al Fierarilor din cetatea medievală a Brașovului. Pentru conformitate vezi: Gernot Nussbächer, *Din cronică și hrisoave*, București, Editura Kriterion, 1987, p. 74-80.

Sesiunea de comunicări științifice din 28-29 iunie 2001 s-a bucurat de prezența și contribuția arhiviștilor și muzeografilor din Argeș, Bacău, Brașov, Constanța, Dâmbovița, Giurgiu, Iași, Maramureș, Sibiu, Tulcea.

Lucrările prezentate au încercat să reconstituie epoca istorică în care a trăit Neacșul din Câmpulung. Redăm în continuare titlurile și numele susținătorilor comunicărilor. *Țările române în cartografia secolului al XVI-lea* (Măriuca Radu – Muzeul Județean de Istorie Brașov); *Câmpulung Muscel și Brașovul în documente medievale* (Dan Pintilie, Teodor Mavrodin – D.J.A.N. Argeș); *Conștiința romanității în epoca ștefaniană (1457-1538) reflectată în cronografia româno-slavă* (Maricica Ifrim – D.J.A.N. Iași); *Caracteristici ale primelor documente românești din Moldova în a doua jumătate a secolului al XVI-lea* (Vilică Munteanu – D.J.A.N. Bacău); *Cărturari scheieni ai secolelor XVI-XVIII* (Dorina Negulici – Muzeul Județean de Istorie Brașov); *Documente din arhivele dâmbovițene referitoare la Transilvania și Brașov* (Dobrin Pârvan – D.J.A.N. Dâmbovița); *Istoricul A. Mureșianu despre românii din Brașovul secolului al XVI-lea* (Valer Rus – Muzeul Casa Mureșenilor); *Giurgiu în secolul al XVI-lea în documente* (Ancu Damian – D.J.A.N. Giurgiu); *Dobrogea în secolul al XVI-lea* (Ion Munteanu – D.J.A.N. Constanța); *Despre utilizarea scrierii în limba română în Maramureș – secolul al XVI-lea* (Marius Diaconescu – A.N. București); *Considerații asupra sbornicului de la Ieud* (Mihaela Mănărăzan – D.J.A.N. Maramureș); *Documentele din Arhiva Națională Maghiară privind evenimentele anului 1521* (Gernot Nussbächer – D.J.A.N. Brașov); *Evenimentele din anii 1521-1531 și efectele asupra așezărilor săcelene* (Bogdan Popovici – D.J.A.N. Brașov); *Sibiul la sfârșitul secolului al XVI-lea* (Mioara Bud – D.J.A.N. Sibiu); *Informații documentare privind unele cetăți medievale din Transilvania* (Constantin Dobrescu – D.J.A.N. Prahova); *Mocani în nordul Dobrogei* (Valentina Postelnicu – D.J.A.N. Tulcea); *Conflictul dintre rășnoveni și munteni privind muntele Baiul* (Radu Stăte – D.J.A.N. Dâmbovița).

În expoziția temporară organizată cu acest prilej documentele au fost grupate pe patru teme: *Arhiva Brașov – tezaur lingvistic*; *Neacșul negustorului*; *Dăm știre despre lucrul turcilor*; *Relații comerciale între țările române*.

În vitrinele rezervate temei *Arhiva Brașov – tezaur lingvistic* au fost expuse documentele: privilegiu acordat de regele Ludovic I al Ungariei sașilor din districtul Brașov, la 28 martie 1353, cel mai vechi document original din Arhiva Brașovului, scris în limba latină; scrisoarea de salvoconduct a lui Sratimir, țarul de Vidin, din noiembrie 1369, prin care le garantează negustorilor din Brașov libertatea comerțului în orașul Vidin (reprezintă cel mai vechi document scris în limba slavonă din Arhiva Brașovului); Statutul breslei blănarilor din Brașov, din 1424, cu completări ulterioare, cel mai vechi document în limba germană; scrisoarea lui Neacșul din Câmpulung către Johannes Benkner, judele primar al orașului Brașov, din 29 iunie 1521, care este, după cum bine se știe, cel mai vechi document din țară scris în limba română, păstrat până azi; cel mai vechi document scris în limba maghiară păstrat în Arhiva Brașovului este scrisoarea lui Nicolaus Kornys, din 15 iunie 1552, adresată aceluiași Johannes Benkner, au fost expuse, de asemenea, primul document scris în limba italiană din Arhiva orașului de pe Tâmpa (declarația lui Marcus Giliatti, negustor italian, din 23 septembrie 1571), în limba greacă (un act de învoială din 12 februarie 1577), în limba turcă (diploma sultanului Ahmed I, privind confirmarea lui Sigismund Rákóczi ca principe al Transilvaniei, dată la Belgrad, între 20-29 ianuarie 1607).

Activitatea lui *Neacșul negustorului* este menționată în Registrul vigesimal pe anul 1503 (în perioada februarie-septembrie numele lui fiind întâlnit de cinci ori, ca făcând comerț cu brașovenii; la sfârșitul registrului Neacșul figurează printre marii negustori) și în cel pe anul

1530, unde Neacșul din Câmpulung este menționat ca negustor împreună cu mărfurile importate și exportate de el.

Documentele reunite sub genericul *Dăm știre despre lucrul turcilor* oferă date privind rolul jucat de brașoveni atât în culegerea de informații privind mișcările turcilor, cât și în pregătirea armată în vederea unor lupte cu năvălitorii, toate documentele expuse fiind emise în același an, 1521. Dintre acestea amintim câteva: porunca adresată de Ioan Zapolya, voievodul Transilvaniei, magistratului din Brașov la 26 iulie 1521, să se prezinte cu toate trupele, în cea mai mare grabă, la Sebeș-Alba, în vederea confruntării cu turcii; tot magistratului din Brașov i se adresează, la 8 august 1521, Leonard Barlabassy, voievodul Transilvaniei, cerându-i informații despre turci, iar Ludovic al II-lea, regele Ungariei, le poruncește sașilor din Brașov, Bistrița și Țara Bârsei să vină la Dieta Ungariei în vederea stabilirii măsurilor de apărare în fața pericolului turcesc.

Zecce documente expuse, datând din anii 1510-1532, ilustrează un alt tronson al expoziției, cel intitulat *Relații comerciale între țările române*. Amintim aici scrisoarea lui Vlad cel Tânăr, domnul Țării Românești, datată 1510-1511 decembrie 21, prin care îi solicită magistratului orașului Brașov să-i susțină pe Sava din Târgoviște și Neacșul din Câmpulung în recuperarea banilor împrumutați unor brașoveni, sau porunca lui Ludovic al II-lea, regele Ungariei, dată la 26 noiembrie 1517, la cererea magistraților din Sibiu, Brașov și Bistrița, strângătorilor de vama vigesima din Transilvania, pentru încetarea drepturilor vamale asupra negustorilor din Țara Românească și Moldova. În ianuarie 1522, Teodosie, domnul Țării Românești, îi adresează magistratului orașului Brașov o scrisoare, prin care îl informează despre luptele pentru tron, în care el a ieșit învingător, și asigură libertatea comerțului pentru negustorii din Brașov.

Au fost expuse, de asemenea, tratatul de alianță al lui Vlad cel Tânăr, domnul Țării Românești, cu Vladislav al II-lea, regele Ungariei, cu orașul Brașov și Țara Bârsei (17 august 1511) și cel al lui Neagoe Basarab, domnul Țării Românești, cu Ludovic II, regele Ungariei, care cuprinde și privilegiile comerciale pentru negustorii brașoveni (17 martie 1517).

Datele privind activitatea arhivarului Fr. Stenner (1851-1924), descoperitorul scrisorii lui Neacșul, încheie expoziția temporară dedicată acestui monument de cultură.

Cu ocazia momentului aniversar a fost bătută și o medalie în care s-a inscripționat un fragment din Scrisoarea lui Neacșul din Câmpulung.

ELISABETA MARIN

A VI-a Conferință Europeană a Arhivelor, Florența, 30 mai – 2 iunie 2001

Între 30 mai – 2 iunie 2001, la invitația Direcției Generale a Arhivelor și a Asociației Naționale Arhivistice din Italia (A.N.A.I.), o delegație a Arhivelor Naționale ale României, compusă din prof. dr. Costin Feneșan, director general, și Laurențiu Ștefan Szemkovics, arhivist, a participat la cea de-a VI-a Conferință Europeană a Arhivelor cu tema „Arhivele între trecut și viitor”, desfășurată la Florența, Italia. Manifestarea a fost organizată la inițiativa Consiliului Internațional al Arhivelor și s-a adresat arhiviștilor, responsabililor din Institutelor de conservare, profesorilor de arhivistică sau de materii apropiate acesteia, experților în conducerea arhivelor, administratorilor publici proveniți din toate colțurile lumii și care operează în cadrul arhivistic în această perioadă de tranziție.

Conferința s-a derulat pe parcursul mai multor zile, în sesiuni plenare și paralele.

I. Preseminarul intitulat „O ușă spre Europa. Programele Uniunii Europene pentru Arhive și proiecte: probleme și perspective”, condus de Patrick Cadell, reprezentant al Consiliului Internațional al Arhivelor, responsabil în problema relațiilor cu Uniunea Europeană, a cuprins următoarele intervenții: *Moștenirea digitală și conținutul cultural* (Bernard Smith – Comisia Europeană, Directoratul General pentru o Societate Informațională), ce s-a dorit a fi un ghid al activităților deja inițiate prin programul IST în domeniul subliniat, Arhivele trebuind să ofere cadrul necesar unor programe care au ca obiectiv cunoașterea unor noi tipuri de tehnici pentru a pune în valoare arhivele „numerizate”; *Perspectivile activităților arhivistice în cadrul finanțărilor europene* (Maria Pia Mariani Rinaldi – Direcția Generală a Arhivelor, Italia), prin care autoarea pune accent pe sprijinul ce se cuvine a fi acordat organismelor care solicită asistență tehnică pentru o societate de informare, în care utilizatorii să se situeze în centrul activității arhivelor; *Programele Uniunii Europene pentru arhive și proiecte: probleme și perspective* (Salvatore Marras – Formez, Italia), unde se consideră că sistemul arhivistic poate fi interesat de oportunitățile oferite de către Uniunea Europeană pentru conservarea moștenirii istorice și pentru introducerea de noi tehnologii în administrarea proceselor contemporane de creare a documentelor.

În sesiunea desfășurată sub președinția lui Ferruccio Ferruzzi (Asociația Națională Arhivistică Italiană), au fost dezbătute temele: *Accesul la informație; atitudinile și inițiativele Consiliului Europei* (Patrick Cadell – reprezentant al C.I.A. în ceea ce privește relațiile cu U.E.) și *Acțiunea Comunității Europene în privința ocrotirii și a punerii în valoare a patrimoniului cultural* (Alberto d'Alessandro – Eurotec Consulting, Belgia).

II. Introducere în lucrări: Isabella Orefice (Asociația Națională Arhivistică Italiană). Sesiunea plenară, sub titlul „Arhivele electronice: situația acestora în diferite țări europene. Experițe, alegerea strategiei, legislația”, condusă de Paola Carucii (Arhiva Centrală a Statului, Italia), a abordat: *Situația instabilă privind conservarea arhivelor electronice* (Kenneth Thibodeau, N.A.R.A. – National Archives and Records Administration, S.U.A.), autorul referindu-se, în principal, la implementarea de noi tehnologii informaționale adoptate pentru arhive, aplicând anumite programe și ținând cont de producători și de utilizatori; *Proiectul InterPARES* (cercetare internațională pe documente autentice permanente în sistemele electronice): *Scop, metode și constatări preliminare* (Luciana Duranti – Universitatea „British Columbia”, Vancouver, Canada), menit să dezvolte cunoașterea teoretică și metodologică esențială la conservarea permanentă a arhivelor generate electronic, și, pe baza acestei cunoașteri să se formuleze modele de politici și strategii internaționale, naționale și organizaționale, precum și standarde capabile de a asigura conservarea lor; *Strategia AIPA asupra protocolului informatic: situația actuală și scenariul viitoare* (Carlo Batini – Autoritatea pentru Informatică în Administrația Publică, Italia), unde se menționează că în Italia au fost adoptate norme juridice în privința operațiunilor arhivistice – numerizarea integrală a arhivelor și interoperabilitatea între sistemele de înregistrare a documentelor; *Două noi proiecte pentru arhivele universitare: Extra și EuroTitulus* (Gianni Penzo Doria – Universitatea de Studii din Padova, Italia), unde se face referire la comunicațiile între universitățile italiene și, în termeni generali, între sistemul administrației publice și cetățeni/studenți, cât și la proiectul comun al universităților din Padova (Italia) și Navarra (Pamplona, Spania) pentru standardizarea

schemei și a ordonării arhivei electronice; *Puncte de vedere referitoare la arhivele electronice: experiența finlandeză* (Jari Lybeck – Arhivele Provinciale din Hämeenlinna, Finlanda), prin care se urmărește dezvoltarea sistemului informatic prin introducerea unor metode diferite de gestionare a documentelor electronice; *Arhivele electronice. Bilanțul „temperat” al situației din Franța* (Christine Pétillat – Centrul Arhivelor Contemporane de la Fontainebleau, Franța), prin care reputata specialistă relatează despre amploarea fenomenului de informatizare a arhivelor și evoluția acestuia; *Arhive, documente electronice și gestiunea informației – o privire de ansamblu a câtorva inițiative canadiene și A.R.M.A. International* (Christine Arden, A.R.M.A. International – American Records Management Association, S.U.A.), unde sunt semnalate date despre Rețeaua Informatizată a Arhivei Canadiene (C.A.I.N.), strategia resurselor umane și forme de competență, colaborare, inițiative privind gestionarea informației, dezvoltarea standardelor, capacitatea de supraveghere a documentului electronic în Software, criteriile conversiei și migrației în sistemele de supraveghere a documentelor, misiunea legislativă.

Sesiunea plenară intitulată „Arhivele fotografice și audiovizuale: conservare, descriere, drept de autor”, prezidată de Yola de Lusenet (E.C.P.A. – Comisia Europeană asupra Conservării și Accesului) a cuprins intervențiile: *Arhiva Istorică a Institutului Luce: istoria, formarea și conservarea patrimoniului său documentar* (Francesca Massaro – Luigi Oggianu, Institutul Luce, Italia); *Alinari on-line* (Emanuela Sesti, Società Fratelli Alinari, Italia) conținând concepte despre sistemul de catalogare, lexicon, digitalizare și „salvați memoria noastră”, protecția digitală a imaginilor, Alinari didactic, afacerea Alinari și imagini; *Arhiva vizuală europeană (E.V.A.)*, (Tim Harris, London Metropolitan Archives, Marea Britanie și Inge Schoups, Antwerp City Archives, Belgia), referitor la un proiect de colaborare, demarat în decembrie 1999, la care participă șase parteneri din patru state europene, pentru a face față problemelor legate de arhivele fotografice, conservare, accesul la arhive prin Internet, recomandări la administrarea de publicații apărute de Legea drepturilor de autor și de a adopta soluții care vor putea fi explorate; *Proiecte și politica regiunilor italiene pentru arhivele fotografice și audiovizuale* (Gian Bruno Ravenni, asesor cultural, regiunea Toscana, Italia) în care se prezintă un tablou asupra proiectelor concepute în materie și politica pe care se întemeiază acestea; *O nouă eră în arhivarea audio-vizuală* (Ana Fanqueira, S.I.C. Television – „Sociedade Independente de Comunicação”, Portugalia), unde se prezintă un raport asupra companiilor de televiziune de la care emană astfel de arhive întrebunfând, în activitatea lor cotidiană, tehnologiile digitale.

III. Sesiunea plenară intitulată „Integrare și cooperare: consultare și acces”, condusă de Martine de Boisdeffre (Arhivele din Franța) a cuprins următoarele comunicări: *Accesibilitatea la materialele de arhivă în țările din centrul și estul Europei* (Daria Nalecz, Arhivele Statului Polonez, Polonia) este un raport bazat pe răspunsurile statelor din regiune la un chestionar cu întrebări formulate în concordanță cu Recomandarea Consiliului Europei în materie de arhive, adoptată cu un an în urmă; *Integrare și cooperare: consultare și acces. Europa de Sud* (Josep Matas i Balagué, Arhiva Istorică din Girona, Spania) în care se recunoaște că accesul este o temă de actualitate permanentă între profesioniști și instituțiile arhivistice din Europa de Sud, dând drept exemplu reglementările juridice în materie din Spania, Portugalia, Franța, Italia și Grecia; *Accesul în țările nordice* (Claes Gränström, Arhivele Naționale, Suedia), unde se pune accent pe armonizarea legislativă și a

normelor de lucru în baza Recomandării Consiliului Europei din 13 iulie 2000 privind accesul în arhive.

Prima sesiune paralelă, cu genericul „Proiecte de cooperare internațională”, prezidată de Christof Graf (Arhivele Federale Elvețiene, Elveția), a cuprins coreferatele: *Rețeaua arhivistică europeană* (Jean-Marc Comment, Arhivele Federale Elvețiene, Elveția) este o prezentare mai amplă și interesantă, în care participanții la „Întâlnirea la Vârf” asupra arhivelor, Berna, 14-16 mai 1998 au acceptat următoarele recomandări:

- considerând că arhivele constituie o parte esențială și de neînlocuit a patrimoniului cultural;
- conștientizând că o politică europeană comună în materie de comunicare a arhivelor contribuie la o mai bună luare la cunoștință a patrimoniului comun constituit din arhivele diferitelor țări europene;
- recunoscând dorința istoricilor și a societății civile de a studia și cunoaște mai bine geneza complexă a istoriei și, în special, pe cea a secolului al XX-lea;
- conștientizând necesitatea de a oferi arhive mai vizibile în societatea informațională și prin rețeaua Internet.

Participanții la aceeași întâlnire se angajează ca fiecare Arhivă Națională:

1. Să facă referință la pagina de primire Internet a Rețelei arhivistice europene în pagina sa de primire Internet; alegând „icoana” unei țări, utilizatorul obține pagina de primire a acesteia.
2. Să ofere o traducere în engleză a primei sale pagini de primire Internet.
3. Să adopte standardul I.S.A.D. (G.) pentru descrierea arhivelor sale în Internet.
4. Să pună pe Internet, în limita legislației naționale și a posibilităților sale, mai întâi inventarul sistematic al fondurilor, și apoi, treptat, inventarele fondurilor sale și, în sfârșit, serii de documente conținute de arhivele sale.

Arhivele federale s-au angajat să pună în practică punctul 1 al Recomandării. Această rețea este operațională din iunie 1999 la adresa www.european-archival.net. Scopul rețelei este de a servi ca platformă de referință pentru domeniul arhivelor în Europa. În acest sens, ea primește informații privitoare la orice arhivă din Europa. Este un loc unde publicul le poate contacta sau unde arhivele se pot contacta reciproc. Rețeaua conține în prezent 151 de arhive și este vizitată de aproximativ 20.000 de ori pe lună. Pentru moment, o singură restricție: această rețea este limitată la arhivele europene. Tot în cadrul aceleiași sesiuni s-au mai prezentat: *Rețeaua europeană de arhive. Crearea bazei de date arhivistice europene* (Göran Kristiansson, Arhivele Regionale din Lund, Suedia), referitor, de asemenea, la proiectul Rețelei de Arhive a Uniunii Europene care are drept scop accesul publicului la arhive în Europa, de a atrage noi utilizatori la arhive și de a învinge barierele de tradiție administrativă, culturală și limbaj. Informații referitoare la EUAN pot fi regăsite pe site-ul web, <http://www.euan.org/>; *Forumul – DLM: rețeaua europeană asupra arhivelor electronice* (Hans Hofmann, Arhivele Istorie ale Comisiei Europene) este bazat pe concluziile Consiliului Uniunii Europene, pentru o mai bună cooperare în domeniul arhivistic; DLM (Données lisibles par machine) web site: <http://www.dlmforum.eu.org/>; *proiectul Arhivelor Komintern-ului* (Bernhard Bayerlein, INCOMKA - Comitetul Internațional asupra proiectului Computerizării Arhivelor Komintern-ului) indică modalitatea de computerizare internațională a Arhivelor Cominternului, proiect ghidat de către Consiliul Europei, Consiliul Internațional al

Arhivelor și Serviciului Federal Arhivistice din Rusia; *Proiectul de informatizare a Arhivelor Komintern-ului* (Jean-Marc Comment, Arhivele Federale Elvețiene, Elveția), referitor la aceste arhive care regroupează toate fișierele constituite sub autoritatea Comitetului Executiv al Internaționalei a III-a (martie 1919-mai 1943), al cărui obiectiv era promovarea mondială a comunismului. Ele cuprind 61 de fonduri cu 495 inventare și cam 220000 de dosare, din care jumătate sunt dosare penale. Principala limbă în care sunt scrise dosarele este rusa, dar și germana, pentru o bună parte din ele. Arhivele care oferă informații despre aproximativ 60 de țări cuprind între 10-12 milioane de pagini. În 1993, ținând cont de importanța lor în istoria Europei și a restului lumii, a fost lansat un important proiect de informatizare a arhivelor Cominternului, conservate la Moscova de către Arhivele de istorie socială și politică a statului rus. Conduc sub egida Consiliului Europei, proiectul este pilotat de către un comitet internațional (INCOMKA), compus din reprezentanți ai Consiliului Europei, ai Arhivelor din Rusia, Consiliului Internațional al Arhivelor, din șase organizații partenere: Arhivele Naționale din Franța, Spania, Elveția, Italia, Biblioteca Congresului (S.U.A.) și o organizație asociată „Open Society Archives” (Budapesta). Proiectul dispune de un buget de 1.300.000 \$, iar obiectivele de atins la sfârșitul lui 2001 sunt următoarele: să se alcătuiască o bază de date a tuturor inventarelor Arhivei Cominternului în rusă și în engleză, unde descrierea inventarelor să se facă cu standardul ISAD(G)* cuprinzând un aparat de cuvinte-cheie de persoane, geografice, de organizație, materii etc.; să se numerizeze un milion de imagini ale documentelor mai interesante pentru comunitatea istorică internațională. Imaginile sunt apoi recomandate în baza de date. Organizațiile partenere vor primi o copie a bazei de date și a imaginilor numerizate, iar organizația asociată, numai copia bazei de date. Tot în cadrul aceleiași sesiuni: *Capitale comune din Europa: proiectul D.A.C.E.* (Paola Pavan, Arhiva Istorică referitoare la Capitoliu), unde acest proiect D.A.C.E. (model de descriere a Arhivelor istorice din capitalele europene) a fost elaborat și promovat de arhivele comunale din Roma, Paris și Bruxelles cu cofinanțarea Comisiei Europene, la care au aderat și omologii din Amsterdam, Berlin, Copenhaga, Dublin, Helsinki, Londra, Madrid, Oslo, Reykjavik, Stockholm și, în calitate de partener și de suport organizațional, Asociația „Giovanni Secco Suardo”. Proiectul beneficiază de patronajul UNESCO, al Consiliului Internațional al Arhivelor, al Ministerului pentru Bunuri și Activități Culturale, al Ministerului Universității și al Cercetării Științifice, al Consiliului Național al Cercetării, al Asociației Naționale Arhivistice Italiene, cât și de colaborarea tehnică a Institutului Universitar European din Florența. Acest proiect și-a propus, în special, trei obiective:

1. de a permite cunoașterea și schimbul de opinii și de experiențe între arhiviștii din Arhivele istorice ale capitalelor europene;
2. de a stabili adoptarea unui standard comun de descriere a materialelor conservate în respectivele instituții, definind nivelul de împărțire a informațiilor;
3. de a propune crearea unei rețele între arhivele participante la proiect, în strânsă conexiune cu secțiunea Arhivelor municipale din Consiliul Arhivelor, până acum în vedere, iar într-un viitor apropiat, de elaborare a unor proiecte ulterioare comune.

Tot referitor la aceeași temă, François Gasnault (Arhivele din Paris), în *D.A.C.E.: punerea în practică*, prezintă câteva realizări și unele sincope ale acestui proiect.

---

* Textul acestor norme în limbile engleză și franceză se află și la Biblioteca documentară a Arhivelor Naționale ale României.

Sesiunea a II-a paralelă, intitulată „Standardele internaționale de descriere: inițiative și experiențe naționale”, condusă de Stefano Vitali (Consiliul Internațional al Arhivelor, Comitetul de Standarde Descriptive), a cuprins coreferatele: *„Reputația pe umerii predecesorilor noștri”: concluzii preliminare ale studiului de descriere arhivistică în Olanda și aplicarea standardelor internaționale de descriere arhivistică în scopul schimbului de informații* (Kent Haworth, Universitatea York, Toronto, Canada); *Inițiative naționale în câmpul descrierii arhivistice în Republica Cehă în comparație cu standardele internaționale* (Eva Gregorovičová, Arhivele Centrale ale Statului, Cehia); *Standarde internaționale în descrierea arhivistică – reflecții din perspectiva germană* (Nils Brübach - Școala de Arhivistică din Marburg, Germania); *Standarde internaționale pentru arhive: perspectiva portugheză* (Fernanda Ribeiro, Universitatea din Porto, Portugalia); *Standarde descriptive internaționale. Rețeaua arhivistică în Regatul Unit: raportul de avansare* (Dick Sargent, Comisia Manuscriselor Istorice, Registrul Național de Arhivă, Londra, Marea Britanie); *SIUSA: un sistem informatic bazat pe standarde* (Maria Grazia Pastura, Direcția Generală a Arhivelor, Italia, și Euride Fregui, Direcția Arhivistică pentru Emilia Romagna, Italia).

Sesiunea a III-a paralelă, „Arhivele și Internetul”, condusă de Rosalia Manno Tolu (Arhivele Statului din Florența, Italia), a inclus prezentările: *Proiecte de gestionare a informațiilor și imaginilor pentru documentele legislative ale Parlamentului European* (Mario Tonelotto și Secondo Sabbioni, Parlamentul European, Serviciul de Arhive), referitor la descrierea a două proiecte în fază de realizare pe lângă Serviciul de Arhive al Parlamentului European, unul urmărind să creeze un sistem informativ pentru a gestiona mai bine documentele legislative, celălalt pentru gestionarea imaginilor scanate de pe documente, fapt ce ar constitui garanția unei mai bune conservări și gestionări a documentelor, a autenticității lor și a diverselor nivele de acces pentru public sau de rezervă; *Accesul publicului prin Internet: site-ul programului educațional și catalogul „on-line” al Arhivei Grupului Băncii Mondiale* (Elisa Liberatori Prati, Banca Mondială, Washington, S.U.A.); *Arhivele Istorice ale Comunității Europene pe sistem* (Jean-Marie Palayret, Arhiva Istorică a Comunității Europene), prin care autorul reamarcă provocările cu care se confruntă arhiviștii în relațiile cu noi mijloace de difuzare a informației și profesionalismul cu care trebuie să facă față acestor schimbări cu toate că în același timp își păstrează calificările tradiționale în munca lor cu materialele de arhivă convenționale, cât și descrierea completă a bazei de date a Arhivei Istorice, EURHISTAR, – proiectate pe baza standardelor internaționale pentru Descrierea Arhivistică ISAD (G), adoptate de către Consiliul Internațional al Arhivelor –, care este dată cu referințe la funcțiile sale pentru informare; *Proiectul IMAGO: o resursă pentru rețea* (Isabella Massabò, Arhiva Statului din Torino, Italia); *Proiectul IMAGO în Arhivele Statului din Florența și Lucca* (Francesca Klein, Arhiva Statului din Florența, Italia) referitor la aplicațiile de digitalizare documentară de pe mai mult de 100.000 de documente din cele două arhive, concluzionând că organizarea arhivelor electronice va reconstrui structura internă a fondurilor; *Experiențe de digitalizare a fondurilor antice* (Franco Lotti, Consiliul Național al Cercetării, Italia) privind proiectul Imago II al Ministerului Italian al Bunurilor Culturale, în cadrul căruia „Institutul” Consiliului Național al Cercetării a cooperat cu Arhivele Statului din Florența și Lucca pentru a proiecta sistemul de achiziție și consultație pentru fondul *Diplomatico* și să evalueze calitativ imaginile comprimate, gestionând consultarea arhivelor digitalizate pe rețeaua locală a domeniului; *Evidența! Europa reflectată în arhive. Orașele europene din proiectul Cultural 2000* (Arne Skivenes, Bergen Byarkiv, Norvegia) relativ la cooperarea în domeniul arhivistic între nouă orașe alese în anul

2000 de către Comisia Europeană, proiect ce urmărește să întărească sentimentul identității și să consolideze legăturile cu moștenirea culturală proprie; *O călătorie virtuală pentru a descoperi Arhivele Europei* (Lucia Marani, Arhiva Istorică a Comunei din Bologna, Italia) – Bologna a fost desemnată în 1995 de către Uniunea Europeană ca una din capitalele europene de cultură pentru anul 2000, fiind a doua capitală europeană recunoscută, după Florența, în 1986. În 1998, orașul norvegian Bergen a invitat Bologna, împreună cu alte capitale europene de cultură, pentru 2000, să se alăture proiectului intitulat „Cultura europeană văzută prin documentele de arhivă”. Scopul acestui proiect a fost de a se publica colecțiile de documente din arhivele acestor orașe reliefindu-se trăsăturile europene comune și diferențele în privința caracteristicilor tradiționale naționale și locale. Bologna a crezut întotdeauna în dezvoltarea tehnologiilor multimedia și în sprijinirea cetățenilor pentru a-i învăța cum să folosească noile tehnologii ale informației, fiind unul din orașele italiene cu concentrarea cea mai rapidă asupra telecomunicațiilor. Cu proiectul *Iperbole*, Bologna a devenit primul oraș italian care a oferit cetățenilor săi acces liber la Internet cu dublul scop, de a răspândi cultura prin noile mijloace în timp ce crește dialogul între administrație și cetățeni. Acțiunea întreprinsă de către Consiliul Municipal din Bologna, chiar participând la acest proiect, constituie o contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor și a dialogului între Arhivele europene, dând astfel posibilitatea diferitelor țări de a explora, mai profund, originile și identitatea.

Sesiunea plenară „Pregătirea arhivistului și a manager-ului de Arhive: tradiție și inovație” a inclus prezentarea lui Carol Couture (Universitatea din Montreal, Canada) intitulată *Pregătirea și cercetarea în arhivistică: dare de seamă asupra unui proiect de cercetare derulat între 1997-2000*. Proiectul a beneficiat de o finanțare de la Consiliul de Cercetare în Științe Umaniste din Canada (CRSHC). Se consideră că evoluția arhivisticii este legată de trei mari componente: 1) legislația care stă la baza politicilor naționale în materie de organizare a arhivelor, 2) principiile și funcțiile în jurul cărora se articulează disciplina; 3) perfecționarea și cercetarea care permit continuitatea și dezvoltarea în domeniu.

Pregătirea în arhivistică se face sub următoarele aspecte: 1) elemente de organizare, 2) elemente pedagogice și 3) elemente de conținut. Printre aceste probleme, unul reține atenția în mod special aici: conținutul programelor. El permite identificarea și calificarea evantaiului de programe de perfecționare oferite de către instituțiile recenzate. În prima parte se stabilește portretul candidaților în termeni de apartenență departamentală. În a doua parte, se abordează elemente care determină orientarea generală a programelor ca și structura lor. Apoi se concentrează asupra diferitelor materii studiate. Patru puncte referitoare la orientarea generală și la structura programelor: 1) importanța egală acordată învățământului teoretic și ucenicia practică, 2) adoptarea „apropierii integrate” a arhivisticii, 3) preponderența acordată științei arhivistice și 4) integrarea la programul de bază de științe complementare legate de disciplinele de contribuție. În materie de *cercetare în arhivistică*, studiul se sprijină pe două surse și abordează trei aspecte. Sursele utilizate fiind: 1) tipologia domeniilor și temelor de cercetare în arhivistică stabilită începând cu revista de literatură și 2) datele primite prin chestionarul la care au răspuns mai mult de 200 de cercetători din 50 de țări, aspectele abordate sunt: 1) domeniul de cercetare, 2) difuzarea cercetării și 3) metodologia și sprijinul la cercetare. Scopul acestui demers este de a permite, după exemplul altor discipline, întocmirea unei strategii de cercetare. Totodată, se impune continuarea și accentuarea eforturilor întreprinse pentru a asigura o persistență acestor susținători ai disciplinei.

Sesiunea paralelă „Pregătirea pe lângă administrațiile publice și private”, coordonată de Gigliola Fioravanti (Direcția Generală a Arhivelor, Italia), a înglobat coreferatele: *Pregătirea pe lângă administrațiile publice și private* (Erica Gay, Coordonarea Asesorilor Culturali din Regiunile și Provinciile Autonome, Italia); *Pregătirea în instituțiile arhivistice. Exemplul Direcției Arhivelor din Franța: Biroul de Pregătire* (Jean – Pierre Defrance, Arhivele din Franța); *Planul de instruire arhivistică în Slovenia* (Peter Pavel Klasinc, Institutul Internațional pentru Știința Arhivistică, Maribor, Slovenia); *Educația arhivistică în Centrul Europei înainte și după Transformare: exemplul Poloniei și Arhivele Societății Deschise, Budapesta* (Leszek Pudłowski, Arhivele Societății Deschise la Universitatea Central-Europeană, Budapesta, Ungaria).

Sesiunea paralelă „Pregătirea pe lângă Universitate”, dirijată de Antonio Romiti (Universitatea de Studii din Florența, Italia), a inclus prezentările: *Activitatea de pregătire de la Departamentul de Arhivistică și Biblioteconomie al Universității Ionio-Corfu* (Marianna Kolyva, Universitatea Ionian, Corfu, Grecia); *Instruirea arhivistică la Școala de Arhivistică din Marburg* (Angelika Menne-Haritz, Școala de Arhivistică Marburg, Germania); *Standarde pentru licențiații în educație arhivistică din Canada la vorbitorii de limbă engleză* (Heather MacNeil, Universitatea British Columbia, Vancouver, Canada); *Studii pentru Arhive în universitățile din Israel* (Silvia Schenkolewski-Kroll, Universitatea Hebrew din Ierusalim, Israel); *Pregătirea profesională și pentru cercetare: universitatea la închisoare* (Maria Guercio, Universitatea de Studii din Urbino, Italia); „*Vicisitudini arhivistice*” – dezvoltarea și instruirea arhivistică în regiunea caraibiană (Sharon Alexander-Gooding, Universitatea Indiilor de Vest, Barbados).

A treia sesiune paralelă, „Pregătirea pe lângă Asociațiile Profesionale”, coordonată de Margaret Turner (C.I.A., Secția pentru Asociații Profesionale), a cuprins coreferatele: *Pistă de viitor: proiectul profesional spaniol pentru un nivel înalt de instruire* (José Ramón Cruz Mundet, Universitatea Carlos III, Madrid, Spania); *Acțiunea ANAI în sectorul pregătirii* (Giorgetta Bonifiglio Dosio, Asociația Națională Arhivistică Italiană); *Instruirea arhivistică modernă în Austria* (Peter Csendes, Uniunea Arhiviștilor Austrieci/Verband Österreichischer Archivare); *Activități de instruire ale Asociației Arhiviștilor Polonezi* (Wladyslaw Stepniak, Asociația Arhiviștilor Polonezi); *Centrul de pregătire al Asociației Arhiviștilor Francezi. Perfecționarea permanentă în serviciul tuturor* (Elisabeth Verry, Asociația Arhiviștilor Francezi).

Sesiunea plenară prezidată de Joan Van Albada, secretar general al Consiliului Internațional al Arhivelor, a inclus coreferatul *E-TERM: cursul european de instruire în managementul documentelor electronice* (Peter Horsman, Școala Arhivistică, Amsterdam, Olanda)¹.

Menționăm că în intervalul dintre sesiuni, cât și la sfârșitul sesiunilor desfășurate în a doua parte a zilei, au avut loc discuții asupra temelor enunțate mai sus. Totodată, în seara primei zile a Conferinței, la Palazzo Vecchio, sediul comunei din Florența, a avut loc ceremonia de deschidere, urmată de un cocktail de bun-venit, la care au fost prezente diferite oficialități italiene și străine pentru a transmite un mesaj de salut tuturor participanților. În finalul Conferinței, la Palatul Congreselor a avut loc o Masă Rotundă și s-au tras concluziile asupra acestei prestigioase manifestări arhivistice.